

SENTIMENTALNA ARHIVA

PROLEGOMENA

1944. Kaput za vrećicu brašna, neprošanog, peska. Blato sa puta, i ono ispošćeno, umešeno gusenicama tenkova i kockice kolačića, kakve su pravile slinave, musave, bosonoge naše sestrice. Mi, izdžali našu kroz okračale rukave, po drva u šumu sa sekiricama pod pazuhom. Dijonovi blata pod golim trebanima. Kiša na ramenici, gusti dahovi grozničave magle na ispušljenim usnama; vežanje od šumara prigušeni udari sekiricom, straže naoko, znaci zviđanja, vlažni tovari iskrivljeni, nih drva na ledjima. Superiorna mangupska svest da nešto već vredimo; kada su očevi internirani u „stare predele“, majke prokinju, nad praznim skutovima, stariji su pobegli nekad u neopovratno, one strane našeg sektora za kaubojsko-pragmatističku izvljavanja.

I jedno jutro, obavezanim, čehovljevskim entitativnim: četiri zida, privremena, netvoj, za spavanje, čitanje, svadjanje, punjenje, radjanje. Spavopodnevna atmosfera: zvono, drugarica traži zaovu; vrata, Žena užima čiste gaćice za čerku; zvono, kurir traži dedu; vrata, moja čerka užima svoje meće; zvono, šuraka zovu na berku; vrata, Žena je poslala zaovu po neku krpnu; zvono, susetka traži šraficiger; vrata, žena se presvrla da bi odvela neku kod krojačice; zvono, druga susetka traži ključ od tavanice. I tako dalje, do u beskraj, do nesvesti, do praga duševne bolnice. Konkretno, (eto, što znači mentalno zdravlje) samo da skakanja od stola, na kome ostaje rasklopljena knjiga, okretnuta otvorenim stranicama, ka jedinstvenoj tišini drvetra.

Problem tišine mislim da preuzima traumatične tonove. Gde? Držanje knjige na kolenima nad engleskom šoljom, ne može, čisto fiziološki, a ne tek moralno ili tek u smislu kućnog reda, da bude opravdano više od pola sata. (Egoizam je isključen u kolektivnim vegetarijanima.) Da se postavi ministarski tapac na vratima? Detonacije dečjih koraka po stepenitu rezoniraju u betonskim pločama kao u krikim oblastima. Kuda od ovih velegradskih disonanca jedne malogradskih rev?

Pod jastuk? Bekstvo u neoprostiv solipsizam. Redovanje pasijansa? Linija najmanjeg intelektualnog otpora. Ljušćenjem oraha do mlečne beline, sa prevtanjem džepova za nove udžbenike. Ougugao već za bezbrojne efekte koji udaraju spolja po meni kao po bokserkoj vreći za trening, svestan sam da je gundjavno površje suseda zbog galame, samo bespredmetno izvljavanje, da je nemnoća kao gnev treštava zatvaranje prozora; bekstvo je isključeno. Predaja se ne postavlja kao mogućnost za izbor, ona je samo pitanje vremena, mada ruke i dalje mogu da ostanu nalakcene na prozor, dok poagnutom temenu izdelatijizirana stvarnost udara u kapima kojima je obezbeđen čak i zatupljujući ritam.

snaga; ipak, i samoborna ima svoju deotvornu funkciju kada treba da se vrati u normalno kretanje izvesni zamisleno odreveni delovi duhovne aparature. Mada je reč o nekakvom hipohondričnom čistom vazduhu koga ustvari i nema u krošnjama pod prozorom, odakle se noću rojevi zavijih komaraca, u bujicama, bez stanbenih rešenja, razmštaju u preostalo nanesljeno kvadratno santimetar pokrivenog prostora za življenje — neživljavanje.

Dve smene dnevne grakanja pod prozorom; razgrakanja galama kao u kokosarniku kada u njega uđe njuška lisice. Pre časova, izmedju časova, na časovima (iz fiskulture: „Jen“, dva, Mirko ispravi se, tri, četiri, tišina tamo!“), od jutra do večeri, svakog dana, osim praznikom kada se dvosmenska galama kondenzuje, kao pred paradu, u dvočasovno sakupljavanje radi nekog vanškolskog cilja. U dvorištu, pod samim prozorom, sa jedinom variljvom zatiton u korozičnim krošnjama, koje pružaju šum sa lišćem kao prsti vodu sa dlanom. Sused odzodo, sanjiv, čupav, raskopčan, mrmnja bespomoćno psovke ispod brkova i naljubčeno zatvara prozirna krila prozora. Popodne radnog dana, došlo posle ručka za odmor radnog čoveka, za dremanje sa novinama u rukama, sa nabijenim stomačkom. Ali graktanje klijuća s one strane, na krošnji i od zaradjenog dremanja ostaje plitko buncanje sa suvoribljenim prevrtanjem po postelji.

Nalakćen na prozor, znam: ovo je formalan poklopac mog čehovljevog ambijenta; mada je u pitanjima obična skopska rana jesen, sa sircetinom dahom zimnicma po kujnama, sa ljušćenjem oraha do mlečne beline, sa prevtanjem džepova za nove udžbenike. Ougugao već za bezbrojne efekte koji udaraju spolja po meni kao po bokserkoj vreći za trening, svestan sam da je gundjavno površje slobodog galame, samo bespredmetno izvljavanje, da je nemnoća kao gnev treštava zatvaranje prozora; bekstvo je isključeno. Predaja se ne postavlja kao mogućnost za izbor, ona je samo pitanje vremena, mada ruke i dalje mogu da ostanu nalakcene na prozor, dok poagnutom temenu izdelatijizirana stvarnost udara u kapima kojima je obezbeđen čak i zatupljujući ritam.

PRVA I POSLEDNJA REMINISCENCIJA

Ali, gle (pada li mačka na ledu?), i udaljeni pogled ima na čemu da ukopa svoje susne pipke. Prokletstvo meditativnosti, spasenosna relativnost stvari, zimiska svudapristrutnost negacije negacije, blagoslovno postojanje našljica. Osirošćenim za polovinu sebe, ma to bila i noćna polovina, kraj bi nam se uvek znao i stvari bi predstojale samo za dodir prstiju. Predat spojila, unutra — nikada, pogled koji i u

snu vidi, udavljen prosto stvarošću, puži po dnu koje mu je ostavljeno kao poslednji oslonac, po zemlji, a tamo: ograda, obična, školskog dvorišta: betonska osnova dole, gvozdena šipka odozgo. Dečaci, oni koji su sada dečaci, preškaku šipke, trče po jednoj polovini betonske osnove kao po ivici trotoara, sede na šipkama u prvim dobacivanjima za devojčicama; oni što su sada dečaci.

Koliko ludorija smo ostavili tamo, u ono prošlo vremenu svršeno-nesvršeno, pre sedamnaest (plašim se da kažem) godina, pre cele jedne mladosti tek sa da-našnjeg aspekta sagledljive; kada su šipke bile pokidane od bombi i na njihove se bodljikave kandže naša zakrpljene pantalone zakačinjale kao zadiognuta haljinica Snežane iz Politike za decu u oživoj šumi Diznija. Sesti sat šestog aprila posadio je šest stotina levkova na oba dlanu grada i tri od tih levkova zjala su u dvorištu ka iskopanom prozorima škole i ka slovinama Njegoša što su poispadala od zavijanja štuka i majki; betonske lopte, velike kao potisano grmlje šimšira u parku, rasputke, klatlike su se na ulazu kao prezrele tikve. Bosonogi, skakali smo tada po izdrobjenom staklu u dvorištu, kao po svučenoj božićnoj vođi, da čekate trenutak kada će ljudavo meso noj jelci, sa klupa vadili smo gume koje su služile da sedišta ne lupaju kada te od jednom prozre učitelj, igrali smo žmrurke po praznim učionicama. Zatim su došli bugarski učitelji u vojničkim uniformama, za naše igračke-plačke ostali su izdubljeni levkovi u dvorištu, pokriveni i zagradjeni rovovi na poljanici, ograda sa gvozdenim kandžama svoje rasparanosti.

Kada li je to bilo; juče, prošlog veka, nikada? Ove krošnje, u kojima preko dana spavaju naši komunalni komarci, tada su bile mladice sa vodnjikavim korama, oljušteni pardićima bombi i nožićima raspustenih učenika. Na školi su dozidali još jedan sprat za priodošnu smenu, položene šipke ograde nemaju više gvozdena kandže za zakrpljene pantalone, od nekadašnjih bosonogih uličnjaka danas su ostali samo očelavli inženjeri, namršteni doktori, brzogodi društveni radnici, samodopadljivi umeđuci; sa kusurom nepotpustljivog danka rukama, ulici i slučaju.

Na ovom mestu, sa koga, odozgo, sa ovog otvorenovog prozora navirucec sećanja, gledam ogradu sa decom koja idu po njoj kao po cirkuskoj vrpci, bila je samo poljana: jedan nepokriveni rov sa nekoliko cik-caka, jedan kolena pun blatin žabokrečne vode; godine usrđnog pikiranja krenjače između naše i drugih malih; večeri sedenja podvijenih nogu oko vataru visih od nas; prolećna puštanja zmajeva sa zakačenim lubeničicama velikim kao pesnica, izdubljenim kašikom iznutra, sa prorezanim ornamentima u kori i zapalenom svecmom u udubljenju; prvi zagrenjujući dimovi duvana, skriven u rovu, klekli, pomoredeli od jesenjih sumraka (isti onaj rov, u kome je, pre nego je bio poravnat sa travom fontovskim dobrovoljnim akcijama, mlađi brat našeg druga, danas mehaničara, a tada najbolje pikača krenjače, našao u dubitetu plavu neobičnu igračku, koja je uz pucanj odleđala iz njegovih ruk, odnosice i njega s one strane rampe).

Pet čovečjih visina pod prozorom, na tadašnjim travi, pod kojom su sada poredjani ogradjeni sutereni stanova, kao kokošarnici, pored kandži iskidanih šipki ograde, stacionirani su bili nemački kamioni sa pokrivenim vagonima, adaptiranim u kujne, sa ogaravljenim dimnjacima isturenim napolje, kao cirkuska štatre na putovanju. Do njih prizemni, kao na kolenima, zgušeni šatoričići ruskih zarobljenika; sa njima smo, preko kratkih čizama Nemaca, pravili sitne špekulacije, cigare za okupatorski hleb konzerve konjinskog mesa. To je bilo juče, prošlog veka, nikada.

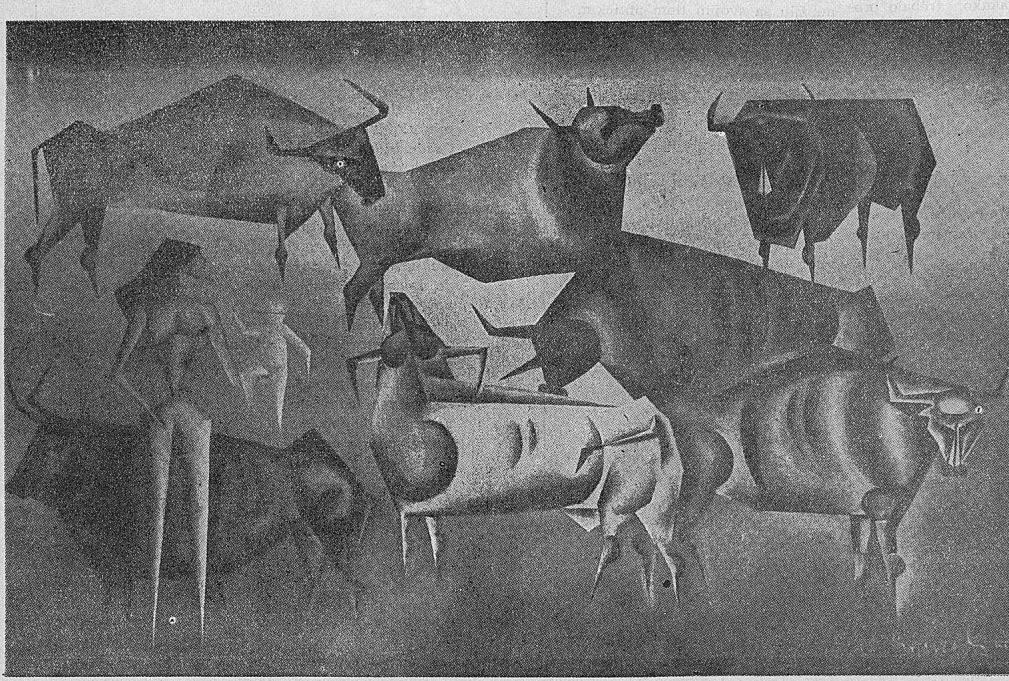
IN FACTO

Gde i da se osvrnemo, ustvari, naš pogled preti da svoje vizuelne konce do stvari pretvori u suze paučinaste nit, koje će se razvlačiti između nas i u predmetu sve dok ih konačno unutrašnje ispršajenje ne olabavi do to mere, da se one po sili svog čovečjeg umora ne iskidaju: za trenutak, za taj trenutak. Da bi opet bio podložen ponavljanju taj trenutak, snagom faktora like tako često nazivamo spoljašnjim, a koji ustvari u datom momentu imaju samo tu prednost što su u intenzivno razdraženom koosnu između stvari i onoga što u njima pronalazi sistem naših razljigljivenih paučinastih nit.

Gde je granica sentimentalnosti, kada se iskaže lična istina o životu? Nije li ona previsje relativna, zapravo relativna bar koliko i ukus, pa nam se čini da je nešto sentimentalno kada smo iznutra svešni da smo to preboleli, ako ne sam predmet ono bar zamrzli nimbus njegovog emotivnog zračenja? I gde je studija, koja će nam pokazati autentičnost, meritornu, istorijsku, dijalektičku, između danasnje pojmova „sentimentalnost“ i prvobitnog njenog imenskog korena?

Vezani pupkom postojanja, jučerašnjeg ili danasnog, sa stvarima koje su bile ili su imantni deo našeg života, svakidašnjeg, nepredvidjenog, duševnog, sudbin-

ivan velkov

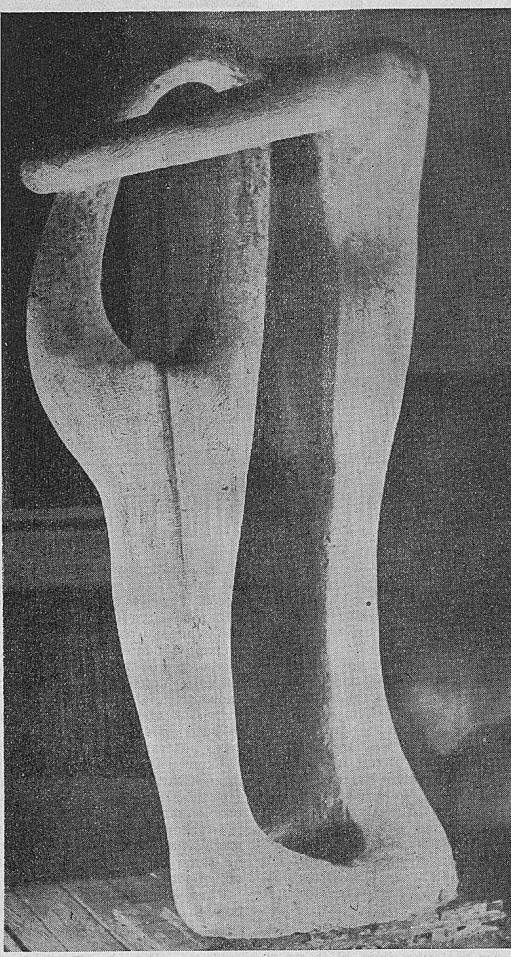
skog, želeli ili ne, mi ostavljamo na njima preosećane tragove pipaka naše prisutnosti, tako da i posle rastanaka koji su neizbežna perforacija naše životne staze, te stvari ostaju i dalje sa tragovima pipaka naše (nekadašnje) prisutnosti; tragovima možda znanim samo nama, ali za nas svakako postojećim. Oslobodjenje od njih, koliko i normalno u imu normala ravnoteže između stvarnog i imaginarnog životnog tovara, nije ništa drugo do unutrašnje osramašenje kada ide po liniji najmanjeg otpora: ignoracija zbog adaptacije, avansi na bezbrinost koja računa na svoju buduću unošnost, sitna nosivost preživljivog, emotivna i intelektualna neauto-kultura.

Kako bilo da bilo, jedan tovar više vučemo sa sobom; kroz sve životne peripetije, i prevashodno fizički čak. On leži na neverovatno krhkim i neverovatno izdržljivim ledjima onoga što umeđu samo da nazovemo: sećanje. Ako hoćete da kornjača umre, da bi od nje ostalo nešto, ostao njen oklop preko koga ćete imati iluziju da imate ustvari kornjaču, znate li šta treba da uradite? Da obesite kornjaču za vrat koji će početi da se izduže kada je žećeći pod užetom, da ju obesite jednostavno i strpljivo da čekate trenutak kada će llijagovo meso njenog zgrčenog tela da se odlepiti konačno od njenе fosilne inkarnacije, koju ćete zatim staviti kao egzotični oklop — ukras na neki sa ukušom odabranu deo vašeg nameštaja. (Sta ostaje od nas, osim fosila uspomena i traga ako budemo znali da ga zabradimo?)

Nije obavezno da se misli da proživljeno luči nekakav nedefiniran fluid koji nas okružuje; ali šta je tada to štoto zatalasa na trenutak naš sentiment, budeši kroz njega cele slojeve nekadasnog (taktičkog ili zamislenog) postojanja? Čovek se i u snu češće po mestima gde je nekada imao rane, a kamoli kada ga, svesnog da to nisu više rane, golica radoznalost: šta će danas one biti ili bar šta će da probude? Ali i bez toga perforacija životne vrpce se zaustavlja na ubode trenutaka kada se korak današnji davi u prošlim provajlama doživljajem. Kuda opet sada? Sentimentalnost se nalaze kao predmet; sentimentalnost je svuda gde su stvari oko nas razmehšane našim doživljajima.

Ali zar problem nije u tome da se ona preboli sredstvima koja nam ostaju kao sastojci onoga što je preživel? Zar na život treba da se gleda sa stanovišta umrolog? Preboleli, sećajmo se rana sa ironičnim osmesima zdravlja. Koliko možemo, razume se.

Dimitar SOLEV

petar hadži boškov

zagrijaj

PRESTAVU U DESET

Boksop u koji je večeras pošao nalazio se u jednoj od nabranih sagradjenih betonskih zgrada, koje su nikale po radničkim četvrtima i naseljima u groznici petoljetke, sivoj, sa lučnim ulazom i velikim drvenim slavima DOM KULTURE nad vratima, obojenim cinoberom, koji se mestimično skinuo od kiše. Bila je to jedina NJEGOVA noć u godini, kada je ostao dvino sam posle odlaška popodnevnog ekspresa za Jadranski, koji je odneo sve redobinu sa njegovom dvadesetogodišnjom ženom na čelu i ocem reumatičarem i kada još nisu stigle razglednice sa paljama i šest omrznutih imena na poleđini.

I možda je baš zato krenuo ovako besljajno, vodjen samo nagonskom željom da se što pre izadije iz senki višespratnica u kojima se organizuju tea-party, gde se vraća sa teniskog turnira u Kalkuti, pišu kristalno čisti stilizovani esej, polako hoda kroz sve varijante incesta i sav spoljni svet, ostavlja zajedno sa klinšim mantilom i šeširom u pretсобiju.

Oči u oči s poluosvetljenom periferijom odjednom je ostio strah. I želuž na miličionerom na uglu i verthajm bravom na ulaznim vratima. I za trenutak kada će opet biti u svojoj sobi sa belim telefonom kraj uzglavljava. Ali je išao napred. Ostio je da bi sada bilo sasvim nemoguće vratiti se pod neon. Da se sada mora spoticati o neravnim kaldirom, proći pored bifea iz kojeg izlazi kroz raskriljenu vrata kašalj, dim i samo ja nemam svoga dilbera i da se mora na kraju pronaći taj šalter iz čijeg prozorača debela, pedesetogodišnja udovica, koja najverovatnije nosi i naocare i ima sina na otluženju vojnog roka, prodaje sva sedišta po pedeset dinara, sala se vetri i zabranjeno ljuštanje semenki i dvojica u trapenkama (isterani iz sedme muške — obili komision) carline iskušenog noge devojka.

Onda mrak. Dva revolvera i jedan crni i jedan beli šešir. Zadihanu nemoj i ruka sigurno ukotljena na butini pokrivenoj šarenom svilom. Pazil Film se prekida (stara aparatura) Tišina. Udrži ga u menzu

lafet! (Ovaj mesec nad rančom mogli su da naprave od bolje staniola) Kako bi ova levo pristajala uz beli telefon i taticu o kom se piše dvaput nedeljno na dva stupca?

Bio bi najzad neko u kući ko bi se stvarno razumeo u domaćinstvu i ne bi iz kančelarije prodejkana — intimno: čika Vlajka — pitao Jolandu da li je uspeo haši da na stolu obavezno bude serviz za crno vino, jer je pao dobro na poklon iz Aleksandrova butelju župskog 1936 godine, pa će onče Radomir (aksan na ilj) biti zbog toga shocking nedelju dana.

I čudio se samom sebi, tu na rasklimacionu sedištu koje neuvjedljivo škripi na svaki pokret, kako je odjednom izgubio svoje odnovegno ponasanje i savsim dušanovački čulno savladava popustljivim odbranu mesa, koje zna da je meso, setio se z bog nečeg Šumanovićevih slika i savsim zaboravio na kruunu u Hjoustonu i u kojoj se pomoću kinematskog tshimke, Vestinghaus sistem, obraćunavaju Rikardo Montalban i Džon Vejn.

Jer sve se to dešavao iako su njegovu koso kad je bio malo češljali na razdeljak, nosio je marinško odelo od engleskog kamgarina i je sladolje po ritmu guvernerat (hronična angina). Sedeo je na granatom orahu u Vajskinhenu dok su bombe zaravnjivale Serjan i Pašin Brdo i pio digitalis po uputstvu nekog lekara (ruski emigrant) i pod zakletvom izjavio da mu je diploma izgorela devetstošamaestre pri povlačenju Denjiklina), jer mu je srce bilo slab (otkud to? dečaci su to mila moga, svud se smučaju).

Cetredesetpet otac se na vreme setio da ne treba rasturati »Demokratiju« Jurke Pribićević, osudio aspiraciju starih političara i postavši patriota uživao u tome kada njegov sin, načelnik pionirskog odreda strahovito mirzi razvlačenom buržoaziju i jede nesti čokoladu. Zatim, bože, vremena se menjaju, ali estetika, dragi moj, estetika ostaje estetika, čitali smo i mi Anti-Diring pod klupama, sačuvao je za tebe sine čika Vlajko, ne brini se, asistentsko mesto.

Rikardo Montalban je pao mrtav. Preko žutih užvišica Ljana Estakada zasvetlio je titl: KRAJ. Tako si lepa. (Ojenio sam se jer su me naučili da je ljubav ljubav, a brač je brak.) Na izlazu vetr je zaljuljao sijalicu od dvestapadeset vati. Po licu devojke klizile su asimetrične senke, ono se promenilo i samo su njene oči ličile na topli mrak sedmog reda da platna.

Nisam te ovde videla. Ti si iz drugog kraja? Cuvaj se, ovde ako te vide sa mom... Da. Dočiti sutra na Terazije. U osam. Sigurno. Beži sad. Evo ih. Troje ih je. Moras da bežiš! Doči će...

... Tako, a sad gubi se! I ne češljaj više kroz ovaj reon. Stai? Bolje cuti, inače...

I ne boli tako jako. Već i ne krvari. Ono parče cu sutra zablombirati. Svedeno. Ono će sigurno doći. Rekla je. Samo da i nju...?

Ostaviti zauvek ženu, njen Chanel, očeve četvrtike u pet kada se pred ekskluzivnim krugom mora istaći nasledjena genijalnost. Ostaviti beli telefon i seks u kadi sa šamponom. Otici sutra naveče sa Terazije ponovo sa njom u svilenoj haljinji na periferiju i tući se sa gamenima dok ne nauči ti i da udaraš. I za pedeset dina navijati za revolveraša, grickajući semenke.

Sada je već blizu centra. Moram nabaviti traperice i talljanku. Ovakvo se stvarno više ne može tamo. Jedini sam u celoj sali imao belu košulju i kravatu. Prazan troleibus prošao je prema Slaviji. Još malo, pa ugo. I miličioner koji celu noć pomeri osmice po trotoarima skvera. Treba naći ključ. Lift zuji i štuca na spratovima. U devojačkoj sobi gori svetlo, Šta radi, dodjavala, ta baba upono? Baba izlazi i pruža mu koverat sa celuloidnom sredinom. »Telegram. Malo pre je stigao. Olvara. Stigli u Zagreb. Rojubac. Buba.« Čeka da baba zatvori vrata od svoje sobe, onda iscepka telegram i spali u pepeljari.

»Sutra će stvarno otici na Terazije.« — pomisli. Zatim ugasi svetlo i otvori prozor.

Izbila je pono.

Tomislav KETIG

ANTOLOGIJA prevedenih pesama

ARTUR REMBO — RASTKO PETROVIĆ

pijani brod

*Kad silažah onda lenivim Rekama,
Ja ne osećah više odjstvo alaske snage:
Piskavi Jukoni smatrali su ih metama,
Za obojene grede prikovaši ih nage.*

*Nidokavih posada meni ne beše stalo,
Nosač flamanskog žita ili debele svile.
Kad s ovom alaskom bukom beše već prestalo,
Da sidjem gde sam želeo Reke me pustile.*

*U klopotanju besnom neobuzdanih plima,
Ja, zimus gluvići no su moszovi dečiji,
Jurih, i ni na kojim otkaćenim Kopinima
Ne pretrpe se nigdje huka pobednički.*

*Bura je blagoslovila moja primorska ludjenja,
Lakši od plute igrah na plećima od valova
Kotrljatima što ih zovu večnim, žrtava i topljena,
Deset noći, ne želete blesasto oko farova.*

*Divnije no što je deci meso oporih jabuka,
Borovu ljušku probi vodenog zelenilo
I od plavih masnica vinskih i od izbljuvanosti muka
Opra me, rasturajući daleko kotvu i krmilo.*

*I od tad sam se kupao u pevanju
Mora u kom zvezdani i mlečni natapaju se trazi,
Prodirajući zelene azure gde, u posmrtnom plivanju
Općaranome, neki davljenik zamšljen slazi.*

*Ja znam neba cepana od munja, i znam vodenih truba
I sudare u matice; znam za večernje hridi.
Pijanu i ushićenu zoru ko narod citav gotuba.
I vidi kat-tad ono što čovek misljaše da vidi.*

*Ja snihav zelenu noć zasenjenih snegova,
Poljupce što lenjo se penju u zenicama mora:
Optičaj onih beskrainih sokova,
I žuto i plavo budjenje pevacućih fosfora.*

*Ja sam pratio mesece pune kao bačija
Razdraženih talasanja protiv grebenja,
Ne pomisljajući da može od očasanih nogu Marija
Biti gubica Okeana sipljivih razbijena;*

*Glečere, srebrna sunca, svodove usijane,
Jeziva nasedanja po smedjim zativima
Gde džinovske zmije od vaši prodirane
Padaju s dretva u grčevima, sa crnim mirisima.*

*Heo bih eto pokazati deci ta pozlačenja
Valova plavih, te ribe zlatne, te raspevane.
Pene mi u cvetu blagoslovise odlucenja.
I s časa na čas saznavanjih za vatre neiskazane.*

*Slobodan, pušći, dignut maglom nad morima,
Ja koji probušivah nebo kao zid od purpura,
Koji nosi, neopisan slatko dobrim pesnicima,
One lisaje sunca i balavljena azura.*

*Ja videv ostrva sva, arhipelage zvezdane
Cija se neba brodar šire u pomamnosti:
Da spavaš tu, i skrivaš se u noći te bezdane,
Milione zlatnih ptica, o ti buduća Krepkosti?*

*Ali, zaista, dosta sam plako. Rastružujuća je zora,
Šnaki meseč je grozan, gorčinom sunca gore.
Opojnim obamrlostima, ljubav, nadmra, me opora.
O, nek raspukne se ova već ladja o, neka odem u more!*

*Ako želim kakvu vodu Evropu, to je tušta
I hladna rupa gde u zalazak balsamski
Jedno dete čućeći, i rastruženo, spušta
Brod svoj, slabački, ko što leptir je majski.*

*Ne mogu više, o talasi, kupan čežnjom vam što umara,
Oteti trag ladje sa nosači pamučnih stakova,
Ni preči oholost strašna zastava i požara,
Ni plivati pod groznim okom pontonskih mostova.*

Bilo je skoro bezočno prevoditi ovu jedinstvenu poemu petnaestogodišnjeg pesnika, kad se zna koliko je uvek prevod slabil od originala; mi smo to ipak pokusali za one koji ne mogu čitati u originalu; i držimo da smo uspeši više no što smo se nadali. Ni ostalo je ipak još uvek devet besprimenih strofa iz sredine (7, 12, 13, 16, 17, 18, 19, 20 i 21) neprevedeni.

(„Svedočanstva“ br. 3, 11 decembar 1924)

R. P.

11